

Pracovní protokol II.

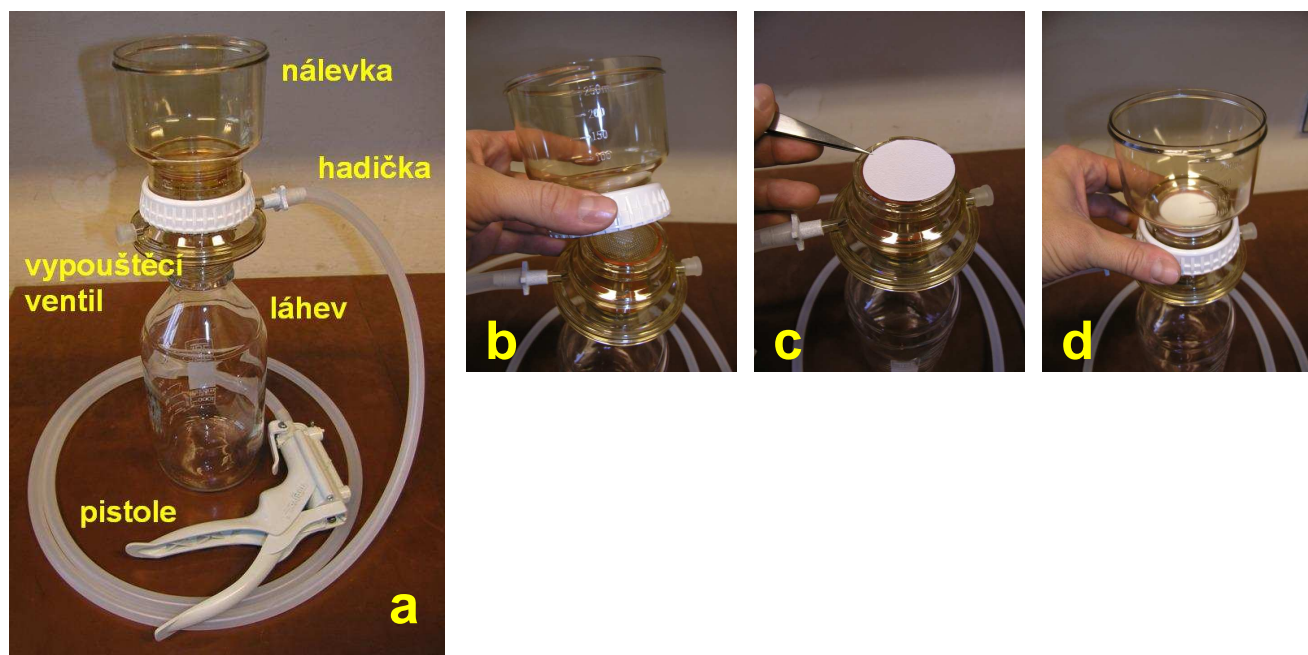
Stanovení TOC a chlorofylua

Úkol č.1: Příprava vzorků

Potřeby : kompresor nebo podtlaková pistole, tlaková filtrační aparatura NALGENE, filtry ze skelných vláken (velikost pórů 0,45 μm a 2,7 μm), skleněné šroubovací láhve (0,5l - 2l), plastové epruvety, pinzeta, lihový popisovač, destilovaná voda

Postup : Připravíme si filtrační aparaturu. Připojíme tlakovou hadičku ke kompresoru (případně ruční pistoli) a aparaturu našroubojeme na 0,5 - 2 litrovou šroubovací láhev (a). Mezi dva díly aparatury vložíme pinzetou filtrační vrstvu ze skelných vláken o průměru pórů 2,7 μm a oba díly sešroubojeme, tím filtr upevníme v aparatuře (b, c, d). Připravený filtr nejprve prolijeme 0,5l destilované vody (dvakrát naplníme nálevku filtrační aparatury o objemu 250ml) abychom se zbavili případných uhlíkatých látek ve filtru.

Mezi tím si připravíme plastové epruvety, do kterých budeme odebírat jednotlivé frakce. Pro každou frakci potřebujeme tři opakování, takže na 1 vzorek vody (jedna terénní litrová láhev) budeme potřebovat 9 epruvet + 2 epruvety na filtry. Popis epruvet provedeme podle vzoru :

datum / označení lokality / velikostní frakce / typ analýzy

Tedy například : **11. 3. 09 P > 2,7 TOC**
 [tzn. odebráno 11. března 2009, lokalita Poděbrady, frakce větší než 2,7 μm (tedy nefiltrovaný vzorek), analýza celkového uhlíku (total carbon)]

Epruveta na filtr : **11. 3. 09 P 0,45 chl a**
 [tzn. odebráno 11. března 2009, lokalita Poděbrady, filtr velikosti 0,45 μm , analýza chlorofylu]

Zkratky používané pro popis epruvet (možný příklad)

<u>Lokalita</u>	<u>velikostní frakce [μm]</u>	<u>typ analýzy</u>
P (Poděbrady)	> 2,7	TOC (pro > 2,7 μm a 0,45-2,7) μm)
V (Výkleky)	0,45 - 2,7	DOC (pro < 0,45 μm)
T (Troubky)	< 0,45	chl a (pro filtry)

Připravený, pročištěný filtr naplníme analyzovaným vzorkem vody (filtrujeme 1l vody, nádobka filtru má objem 250 ml, takže 4 x doplníme) a spustíme sací kompresor (nebo natlakujeme mačkáním pistole). Po přefiltrování 1l vody odšroubujeme láhev s přefiltrovanou frakcí menší než 2,7 μm (pokud je aparatura natlakovaná, musíme nejdřív povolit vypouštěcí ventil, jinak nálevku neodšroubujeme !). Do příslušných tří epruvet (frakce 0,45 μm - 2,7 μm) odebereme cca. 10 ml

přefiltrovaného vzorku a epruvety uložíme (před odebráním vzorku epruvetu několikrát vzorkem promyjeme). Rozšroubujeme tlakový filtr a filtrační vrstvu (velikost pórů 2,7 μm) uložíme pinzetou do příslušné epruvety (filtrů se nedotýkáme prsty !). Mezi díly filtrační aparatury vložíme jemnější filtrační vrstvu (0,45 μm), znovu sešroubujeme a opět pročistíme filtr 0,5l destilované vody. Do znovu připravené aparatury lijeme filtrát z předchozí filtrace (1l - cca. 30 ml odebraných dřívě). Z výsledného filtrátu opět odebereme tři opakování (frakce < 0,45 μm) a filtrační vrstvu (0,45 μm). Frakce > 2,7 μm odebíráme z nefiltrovaného vzorku vody ještě před filtrací.

Pozn. Pokud nestanovujeme TOC a Chla okamžitě, všechny epruvety se vzorky velikostních frakcí a epruvety s filtry pro stanovení chlorofylu musíme uložit v mrazáku při -80°C.

Výsledek : Výsledkem filtrace jsou :

3 epruvety s frakcí > 2,7 μm (nefiltrovaná voda)

3 epruvety s frakcí 0,45 μm - 2,7 μm (první filtrace přes filtr 2,7 μm)

3 epruvety s frakcí < 0,45 μm (druhá filtrace přes filtr 0,45 μm)

připravené pro pozdější stanovení TOC, respektive DOC (rozpuštěný uhlík) u poslední frakce (< 0,45 μm), na TOC analyzáru

+ 2 epruvety s filtry 0,45 μm a 2,7 μm

připravené pro pozdější standardní stanovení chlorofylu v jednotlivých frakcích

Úkol č.2: Stanovení chlorofylu a (metodou výpočtu koncentrace korigovaného chlorofylu)

Potřeby : pinzeta, nůžky, centrifugační zkumavky, vodní lázeň, centrifuga, spektrofotometr HACH DR 2000, měřící kyvety, extrakční směs (aceton-methanol), 10% HCl, destilovaná voda

Postup :

(pokud jsme vzorky připravili podle předcházejícího Úkolu č. 1, přejdeme přímo k bodu 3.)

1. čerstvý vzorek vody protřepeme a přelijeme přes jemné síto
2. dostatečné množství vzorku vody (podle předpokládaného množství fytoplanktonu) přefiltrujeme přes skleněný filtr (WHATMAN GF/F nebo GF/C) ve fritě nebo pomocí membránové filtrace
3. filtr složíme pinzetou a rozstříháme do centrifugační zkumavky
4. do zkumavky přidáme 7,2 ml extrakční směsi (90% aceton : methanol v objemovém poměru 5:1)
5. obsah zkumavky zhomogenizujeme
6. zkumavky dáme ve stojánek na 2 minuty do vodní lázně o teplotě 65 °C
7. ochladíme zkumavky proudem studené vody
8. zkumavky odstředíme při 3000 otáč./min. po dobu 15 minut (pokud má centrifuga chlazení, chladíme při 5 °C)
9. na spektrofotometru změříme absorbanci supernatantu při vlnové délce 664 nm
10. do kyvety přidáme jednu kapku 10% HCl a opět změříme absorbanci

Výsledek :

K výpočtu koncentrace korigovaného chlorofylu a použijeme tento vzorec:

$$c = 28,9 \cdot (A_o - A_a) \cdot 7,2 / V \cdot d$$

c ... koncentrace chlorofylu a v $\mu\text{g} \cdot \text{l}^{-1}$

A_o ... absorbance před okyselením

A_a ... absorbance po okyselení

V ... objem vzorku v l

d ... délka kyvety v cm

Úkol č.3: Stanovení obsahu TOC na TOC Analyseru Formacs^{HT}

Postup : Vzhledem k náročnosti stanovení a obsluhy přístroje, budeme postupovat podle pokynů vedoucího cvičení. Vlastní postup analýzy je názorně popsán v metodickém návodu „**Stanovení obsahu organického uhlíku (TOC) a chlorofylu a**“

Výsledek : Získaná data vyhodnotíme podle výše uvedeného návodu. Spolu s předchozím úkolem provedeme také grafické vyhodnocení dat.